

Slovo k povzbuzení na neděli 4. září 2022, na 23. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Mdr 9,13-19; Ž 90; Flm 9b-10.12-17; Lk 14,25-33

Milé sestry, milí bratři,

jestliže spojujícím tématem biblických čtení (zejména druhého a evangelijního) minulé neděle byla pokora, tak dnes je jím **moudrost**. Samozřejmě ne jako protiklad pokory, ale jako její součást, předpoklad a důsledek zároveň.

První čtení je z deuterokanonické **knihy Moudrosti**, nejmladší knihy Starého zákona. Vzniká mezi židy žijícími v helénské prostředí v 1. století před Kristem a je již psána řecky. Předkládá tak nejmladší a tím pádem nejrozvinutější biblické vnímání moudrosti, navíc takové, které již zakomponovalo konfrontaci s okolním světem, setkání s velkou moudrostí antickou.

I proto se v dnešním úryvku mimo jiné odráží pro řeckou filozofii tak příznačné napětí mezi duchem a hmotou, duší a tělem («Vždyť porušitelné tělo duši zatěžuje a pozemský příbytek utlačuje mysl plnou starostí»). Ale mnohem důležitější než řešení tohoto metafyzického a zároveň i navýsost praktického problému je pro starozákonního svatopisce reflexe nedostatečnosti a vědomí limitů pouze **lidské moudrosti** («S námahou luštíme smyslu pozemských věcí, neshodně nalézáme to, co nejvšednější») a z nich vyplývající vyznání **potřeby** osvícení shůry, **potřeby osvícení Božím duchem**. Bez něho se člověk v poznávaném jen stěží vyzná a ještě neshodněji se dopátrá jeho smyslu («Kdo poznal tvou vůli, když jsi mu nedal moudrost a z výšin neposlal svého svatého ducha?»).

První čtení nám tak připomíná známou **pravdu** společnou vlastně všem teistickým **náboženstvím**, totiž přesvědčení, že aby lidská mysl mohla lépe rozeznat dobro od zla, pravdu od lži a aspoň trochu poodhalit smysl věcí a jevů, potřebuje – vedle vnitřního světla a vnímání světla vyzařujícího ze skutečnosti samé – ještě **světlo shůry**, **světlo Boží**, světlo duchovní.

Moudrost Boží sestupuje do lidského srdce bezpochyby mnoha tajemnými způsoby. Biblické náboženství věří, že **tradovaná dějinná zkušenost s Bohem** je k reálnému najetí Boží moudrosti dobrou, ba nejsnazší možnou cestou. Novozákonní křesťanství přidává základ své víry, že Boží Moudrost se přímo **vtělila v Ježíši Kristu**, a proto evangelium a jeho moudrost (kříže) se staly největším a nejvýmluvnějším **odrazem Boží věčné moudrosti** mezi námi. Proto – souhrnně řečeno – **skutečná, Boží moudrost člověka** nikdy nemůže být v protikladu k moudrosti Pána Ježíše, k moudrosti jeho kříže, jeho evangelia, k moudrosti skutečné lásky.

Evangelium Pána Ježíše – koncentrující se v tajemství vtělení Boží lásky («Bůh tak miloval svět, že nám dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný») – je tak nejdůležitějším **kritériem** jakékoli lidské moudrosti, kritériem, zda je aspoň nějak správná, a zároveň **zdrojem** jejího nového světla a síly, aby správná byla.

Žalm je vždy modlitebním rozvinutím čtení prvního, dnešní žalm devadesátý zvláště jasným. «Nauč nás počítat naše dny, ať dojdeme k moudrosti srdce» se modlí. **Pomíjivost světa** i našeho vlastního pozemského života – «Uchvacuješ je, jsou jako ranní sen, podobají se pučící trávě: Zrána kvete a bují, večer je skosená a vadne» – je **výzvou** k hledání a dosahování moudrosti srdce. **Pomíjivost** nás má přivést k touze **čas svého života** («Let života člověka je úhrnem sedmdesát, u toho, kdo je při síle osmdesát» říká žalm v jiném verši) **moudře využít**, využít je k **dobru**, pod neustálým pohledem do věčnosti (*sub specie aeternitatis*).

V **evangeliu** dnes slyšíme několik na sebe navazujících Kristových výroků. Jejich spojníkem je výzva **klást všechno a všechny ve srovnání s Bohem až na druhé místo** («Když někdo přichází ke mně a neklade svého otce, svou matku, ženu, děti bratry a sestry – ano i sám sebe – až na druhé místo, nemůže být mým učedníkem»). Hierarchie hodnot, řekli bychom dnes.

Primát vztahu s Bohem nejenže neneguje ostatní vztahy a hodnoty, ale **posvěcuje** je a **obohacuje**. Protože **vztah s Bohem** je vztahem **k Plnosti dobra a lásky**, jíž Bůh je. A

milovat **nejprve Lásku** a pak láskou vše a všechny ostatní se navzájem nejenže nevylučuje, ale naopak první **umocňuje** druhé.

Kladení všeho v konfrontaci s Bohem-Láskou až na druhé místo je navíc **předpokladem** skutečné **svobody** člověka. Ta přeci spočívá jednak ve schopnosti se rozhodnout bez vnějších i vnitřních tlaků a jednak ve schopnosti se rozhodnout pravdivě pro **dobro**. A jen když dobro – nesobecké, rozdávající se, pravdivé, mající vždy jako cíl veškerého jednání pomoci k prospěchu a přežitelnosti světa – (jen když takové dobro vpravdě Boží) máme jako **první smysl a kritérium** všeho, můžeme být **vnitřně svobodní** za všech okolností: Dobro chceme a činíme a to nám stačí. Primát takového dobra je **vztahem**, vztahem k Bohu, k Pánu Ježíšovi, který všechny a všechno ostatní může jen posvětit.

Druhé čtení pak můžeme číst jako případ **aplikace** křesťanské moudrosti, primátu dobra nesoucího s sebou vždy i nějaký kříž, oběť z lásky. Svatý Pavel vyzývá Filemona, aby se **vzdal** svého práva potrestat uprchnuvšího otroka a k jeho prospěchu ho přijal «jako drahého bratra». I to – **vzdání se svého práva v prospěch bratří a sester** – k opravdové lásce, k opravdovému zamilování si dobra patří.

Milé sestry, milí bratří, kéž nás dnešní čtení povzbudí **k touze po moudrosti**. K takové, která je **darem** osvícení shůry, osvícení Božího, darem plynoucím **ze setkání**, ze stálého setkávání se s Bohem-Láskou, s Pánem Ježíšem. Kéž nás povzbudí **k aktivnímu hledání moudrosti**, která je jiskrou a světlem lásky, **moudrosti**, která hledá dobro více než cokoli jiného, a chce ho konat za všech okolností. Taková je hledáním a nacházením **Boha**, žitím s ním.

Kdo se snaží hledat a činit dobro, kdo je hledá více než zlo a dobrem zlo přemáhá, začíná být **moudrým**. A má naději, že se **s Bohem nemine**, ani zde na zemi, ani jednou na věčnosti...